

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного
університету

від 28 серпня 2018 року
(протокол №1)

МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА

**ПРОГРАМА
обов'язкової дисципліни
підготовки здобувачів I рівня вищої освіти
спеціальності 024 Хореографія**

**Бердянськ
2018 рік**

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Мартиненко Олена Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики навчання мистецьких дисциплін

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету «07» червня 2018 року, протокол №8

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Мистецтво балетмейстера» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія. Фітнес» підготовки фахівців освітнього ступеня *бакалавр*, галузі знань 02 *Культура і мистецтво*, спеціальності 024 *Хореографія*.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є базовий рівень знань та вмінь майбутнього фахівця з мистецтва постановки танців різного рівня складності.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна є провідною у системі хореографічної підготовки і базується на знаннях, уміннях та навичках, які отримали студенти під час засвоєння теорії та методики класичного, народно-сценічного, українського та спортивного бального танцю, сучасної хореографії, історії хореографічного мистецтва, історії костюму та інших фахових дисциплін.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. *Метою* викладання навчальної дисципліни «Мистецтво балетмейстера» є здобуття здобувачами вищої освіти знань, вмінь та навичок композиції та постановки танцю, які складають основу професійної освіти хореографа і відіграють важливу роль у формуванні особистості майбутнього керівника хореографічного колективу.

1.2. *Основними завданнями* вивчення дисципліни «Мистецтво балетмейстера» є:

- засвоєння завдань та змісту балетмейстерської діяльності, вимог до сучасного балетмейстера;
- ознайомлення із законами драматургії та специфікою їх використання в хореографії;
- ознайомлення з композицією та методикою постановочної роботи різних танцювальних форм та жанрів;
- ознайомлення з хореографічною спадщиною та зразками творчих постановок видатних балетмейстерів минулого та сучасності;
- ознайомлення з літературно-графічною системою запису хореографічних постановок, формування вмінь та навичок роботи над постановкою танцю за записом;
- ознайомлення з методами обробки фольклорного матеріалу та надання йому сценічної форми;
- формування та удосконалення вмінь і навичок роботи над постановкою власних хореографічних творів різного рівня складності;
- розвиток творчих та організаторських здібностей студентів;

- виховання танцювальної культури та прагнення до професіоналізму

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути **таких компетентностей**:

загальних:

- ЗК 1. Здатність до усного та письмового спілкування державною та іноземною мовами в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності.
- ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК 5. Здатність працювати в команді.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел згідно з поставленою задачею.
- ЗК 7. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями упродовж життя.
- ЗК 9. Здатність давати адекватну оцінку результатам роботи та пропонувати конструктивні пропозиції щодо розв'язання фахових завдань.
- ЗК 11. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 12. Здатність до академічної доброчесності.

фахових:

- СК 1. Здатність демонструвати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами.
- СК 2. Здатність створювати танцювальний репертуар (фітнес-комплекси) різного рівня складності відповідно до соціальних та культурних потреб суспільства та поставлених завдань.
- СК 3. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК 5. Здатність оперувати професійною термінологією, використовувати комунікативні засоби рідної та іноземної мов (в усній та письмовій формах) у сфері професійної діяльності; застосовувати вербальний коментар в процесі навчання в лаконічній та доступній формі.
- СК 6. Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, проявляти організаторські здібності.
- СК 7. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зав'язків.

– СК 8. Здатність до рефлексії, самовдосконалення і підвищення рівня педагогічної, виконавської та балетмейстерської майстерності.

– СК 10. Здатність проектувати і проводити науково-дослідницьку та творчо-пошукову роботу.

– СК 11. Здатність вивчати, сценічно трансформувати та пропагувати національну танцювальну культуру України, поважати культурну спадщину інших народів світу.

– СК 12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

Та демонструвати такі **результати навчання**:

– ПРН 1. Демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності з урахуванням індивідуальних хореографічних і фізичних здібностей; злагоджено працювати в групі виконавців.

– ПРН 3. Демонструвати уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; систематизувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

– ПРН 4. Демонструвати знання професійного дискурсу, термінології свого фаху, джерел поповнення лексики української та іноземної мов; показувати уміння спілкуватися українською мовою у професійному середовищі, уміння дотримуватися етики ділового спілкування; пояснювати фахівцям і нефахівцям інформацію, ідеї, проблеми, рішення у сфері хореографічного мистецтва (фітнес індустрії); аналізувати іншомовні джерела інформації для отримання даних, що є необхідними для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

– ПРН 5. Орієнтуватися в основних подіях, які відбуваються в Україні, в світовому мистецькому хореографічному просторі (фітнес індустрії), визначати і формулювати проблеми, вміти аналізувати їх, виражати власну думку, вирішувати спірні питання щодо особистісних переконань та етичних міркувань.

– ПРН 6. Створювати та аналізувати мистецький продукт (концертні номери, мистецькі проекти) різного рівня складності відповідно до соціальних та культурних потреб суспільства.

– ПРН 7. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної, навчальної та творчої роботи керівника хореографічного колективу (фітнес-тренера).

– ПРН 8. Демонструвати знання з теорії музики та гри на музичному інструменті; вміти співпрацювати з концертмейстером, аргументовано підходити до вибору музичних творів в педагогічній діяльності та балетмейстерській творчості; працювати із звукозаписуючою та звуковідтворювальною апаратурою.

– ПРН 9. Демонструвати готовність до освоєння нової професійної інформації за допомогою самоосвіти; вміти представити і оцінити власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

– ПРН 11. Якісно виконувати завдання професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, технічних умов тощо.

– ПРН 12. Самостійно досліджувати наукові проблеми в галузі хореографічного мистецтва (фітнес індустрії), писати наукові роботи відповідно до вимог із дотриманням правил академічної доброчесності, дискутувати і аргументувати власну позицію.

– ПРН 13. Вміти визначати стратегічні цілі професійної діяльності, шукати новаторські ідеї для пропаганди хореографічного мистецтва, українських національних традицій та здорового способу життя.

– ПРН 14. Вміти застосовувати базові філософсько-естетичні, мистецтвознавчі, історико-культурологічні знання в професійній діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **720 годин / 24 кредити ECTS**.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Зміст професійної діяльності педагога-балетмейстера знайомить студентів з базовими поняттями дисципліни: «мистецтво», «балетмейстер», «хореографія», «танок»; дає уявлення про джерела виникнення та шляхи розвитку балетмейстерської діяльності, розкриває завдання та зміст роботи балетмейстера; вклад видатних теоретиків та практиків у розвиток балетмейстерського мистецтва.

Тема 2. Композиція і постановка танцю. Закони драматургії та особливості їх використання в хореографії знайомить студентів зі складовими композиції і постановки танцю і понятійним апаратом даної теми: «композиція танцю», «хореографічний текст», «малюнок танцю», «лібретто» та ін.; дає уявлення про побудову сцени і особливості її урахування в роботі балетмейстера над постановкою танцю; визначає етапи роботи балетмейстера над постановкою танцю. Формує знання про форми, жанри та види хореографічного мистецтва, про ідейно-тематичну основу танцю.

Знайомить з поняттям «драматургія», законами драматургії та їх урахуванням під час створення танцювального номеру, з графічною побудовою хореографічних творів (архітектонікою); формує вміння аналізувати танцювальні композиції з позиції їх композиційної побудови.

Тема 3. Система запису танцю. Постановка і презентація танцю за записом (з літературних джерел) розкриває історичний аспект виникнення системи запису танцю, знайомить із сучасною літературно-графічною фіксацією хореографічних постановок, умовними позначками запису танцю, вимогами до оформлення постановочних планів (паспортизації танцю), методикою постановки танцю за записом; розвиває навички фіксації малюнків танцю. Формує навички застосування теоретичних знань на практиці під час самостійного розбору та постановки танцю за записом (з репертуарної збірки) на студентах свого курсу; визначає первинні вміння співпрацювати з іншими студентами, проявляти організаторські вміння, застосовувати хореографічну термінологію, добирати відповідні методи роботи з виконавцями тощо.

Тема 4. Робота балетмейстера над створенням хореографічного образу. Творчий задум сольного етюд висвітлює особливості роботи балетмейстера над створенням хореографічних образів, знайомить з яскравими образами створеними в хореографії видатними балетмейстерами минулого та сучасності, з методами роботи над створенням танцювальних образів. Розвиває у студентів творчу ініціативу, самостійність мислення, фантазію та уяву, вміння підбирати музичний та лексичний матеріал стосовно теми та ідеї творчої етюдної форми та у відповідності до власних виконавських можливостей, розробляти програму етюд стосовно законів драматургії, визначати яскравий кульмінаційний момент.

Тема 5. Постановка і презентація сольної етюдної форми формує первинні навички роботи студента над постановкою навчального етюд, спрямованого на передачу хореографічного образу. Розвиває вміння вживатися в образ, працювати над власною виконавською та акторською майстерністю, виховує впевненість, бажання пошуку неординарних хореографічних засобів, сценічних прийомів, інтерес до балетмейстерської роботи тощо.

Тема 6. Постановка і презентація дуетної етюдної форми формує первинні навички роботи студентів з виконавцями, розвиває вміння добирати відповідні методи щодо передачі ідейно-тематичної основи навчального етюд; виховує поважне ставлення до виконавців,

впевненість, бажання пошуку неординарних хореографічних засобів, сценічних прийомів, інтерес до балетмейстерської роботи тощо.

Тема 7. Хоровод як давніший жанр танцювального мистецтва знайомить студентів з хороводом, як первинним жанром народної танцювальної творчості, з класифікацією та тематикою хороводів, лексикою та типами композиційних малюнків-фігур, зразками хороводів та танців хороводного типу, створених видатними балетмейстерами.

Тема 8. Презентація творчого задуму хороводу вчить студентів творчо підходити до вибору теми та ідеї хороводу, добирати музичний супровід, визначати актуальність обраної тематики. Розвиває вміння аргументувати вибір теми, спиратися на народну основу, знаходити цікаві балетмейстерські рішення.

Тема 9. Постановка хороводу (розробка композиційного плану) вчить студентів розробляти композиційний план, розподіляти композиційно-хореографічний матеріал між основними частинами за драматургією, визначати графічно-текстове наповнення кожної фігури хороводу, писати програму (лібретто) майбутньої постановки.

Тема 10-11. Постановка хороводу (робота з виконавцями) формує вміння втілювати композицію власно створеного хороводу на студентах свого або молодших курсів, результативно працювати з виконавцями; розвиває організаційні навички, виховує увагу та самоконтроль, привчає до дисципліни, відповідальності як в постановці свого номера, так і в роботі виконавця у хороводах інших студентів.

Тема 12. Презентація (словесна і практична) створеного хороводу. Постановочний план вчить студентів публічно представляти свою творчу роботу; формує вербальні навички презентації актуальності обраної теми, вміння гідно представити кінцевий результат, мотивувати виконавців на успішний показ тощо. формує навички фіксувати створену композицію, дотримуючись методичних вказівок розроблених викладачем.

Тема 13. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії поширює та закріплює знання студентів з історії виникнення та розвитку народно-сценічного танцю, знайомить з характерними особливостями, видами та жанрами народної хореографії, методами роботи над постановкою народно-сценічних танців. Розкриває характерні особливості драматургії та композиції народних танців. Поширює знання про вклад видатних балетмейстерів у розвиток теорії та практики народно-сценічного танцю. Знайомить з кращими зразками танцювальних постановок видатних майстрів народної

хореографії (П. Вірський, І. Мойсеев, Н. Надеждіна, Т. Устинова, Я. Чуперчук та інших).

Тема 14. Презентація творчого задуму народно-сценічного танцю вчить творчо підходити до вибору теми народно-сценічного танцю, визначати її актуальність, виховну значущість для глядача, працювати з інформаційними джерелами (література, відео).

Тема 15. Постановка народно-сценічного танцю (розробка композиційного плану) вчить студентів добирати музичний супровід, розробляти композиційний план, розподіляти композиційно-хореографічний матеріал між основними частинами за драматургією, визначати графічно-текстове наповнення народного танцю відповідно до обраної національності та форми побудови.

Тема 16-19. Постановка народно-сценічного танцю (робота з виконавцями) формує вміння втілювати композицію власно створеного або реставрованого з інформаційних джерел народного танцю на студентах свого або молодших курсів, працювати з виконавцями; розвиває організаційні навички, виховує увагу та самоконтроль, привчає до дисципліни, відповідальності як в постановці свого номера, так і в роботі виконавця у постановках інших студентів.

Тема 20. Презентація (словесна і практична) створеного народно-сценічного танцю. Постановочний план вчить студентів публічно представляти свою творчу роботу; формує вербальні навички презентації актуальності обраної теми, вміння гідно представити кінцевий результат, мотивувати виконавців на успішний показ тощо. Розвиває навички фіксувати створену композицію, дотримуючись методичних вказівок розроблених викладачем.

Тема 21. Особливості української народної хореографії. Сценічна інтерпретація українського фольклору поширює знання студентів про історію виникнення та розвитку українського народного танцю, про видатних теоретиків і практиків українського хореографічного мистецтва, про регіональні особливості української хореографії та особливості композиційної побудови українських народних танців, знайомить з танцями Запорізького краю та формує навички виконання деяких характерних танцювальних зразків («Горлиця», «Коханочка», «Хортичнка» та інших). Дає елементарні уявлення про сценічну обробку фольклорного матеріалу, принципи та ступені стилізації танцювального фольклору. Знайомить зі зразками обробки фольклору видатними українськими балетмейстерами (К. Балог, М. Вантух, П. Вірський, М. Годенко, Д. Ластівка, А. Кривохижа, Я. Чуперчук та інших).

Тема 22. Презентація творчого задуму українського народно-сценічного танцю вчить творчо підходити до вибору теми постановки

українського сценічного танцю, користуватися фольклорними джерелами, історичними фактами, відео та аудіо матеріалами.

Тема 23. Постановка українського народно-сценічного танцю (розробка композиційного плану) розвиває навички роботи над розробкою композиційного плану та добору лексичного матеріалу до власної постановки.

Тема 24-25. Постановка українського народно-сценічного танцю (робота з виконавцями) розвиває навички творчої співпраці з виконавцями, формує власний стиль ведення репетиційного процесу; збагачує арсенал рухів та покращує виконавську майстерність студентів шляхом активної участі у постановках співкурсників.

Тема 26. Презентація (словесна і практична) створеного українського народно-сценічного танцю. Постановочний план вчить студентів публічно представляти свою творчу роботу; формує вербальні навички презентації актуальності обраної теми, вміння гідно представити кінцевий результат, мотивувати виконавців на успішний показ тощо. Розвиває навички фіксувати створену композицію, дотримуючись методичних вказівок розроблених викладачем.

Тема 27. Робота балетмейстера над дитячою тематикою. Презентація творчого задуму дитячого танцю розкриває специфіку хореографії «для дітей» та «на дітей»; знайомить з вимогами до дитячого репертуару, тематикою та сюжетикою дитячих танців, зразками дитячої хореографії; дає уявлення про розвиток композиційних малюнків в процесі засвоєння зразків дитячих танців наданих викладачем.

Розвиває навички творчо підходити до вибору актуальних тем для постановки дитячих танців, орієнтуватися на якісний музичний супровід, вікові особливості та інтереси дітей.

Тема 28. Постановка танців для дітей (робота з виконавцями) Вчить пошуку цікавих методів роботи над втіленням дитячої теми та вживанням у дитячий образ; закріплює навички репетиційної роботи з виконавцями.

Тема 29. Презентація танців для дітей у вигляді концертної програми формує вміння розробляти сценарний план концертної програми відповідно до поставлених студентами дитячих танців, аналізувати постановки інших та надавати влучні рекомендації. Представляти свою постановку, застосовуючи нестандартні методи робіт з глядачем (вербальний коментар, діалог, відео презентацію тощо).

Тема 30. Хореографічні казки для дітей. Презентація творчого задуму хореографічної казки Розширює уявлення студентів про тематику дитячих казок, їх актуальність та виховний вплив на дітей;

вчить творчо підходити до вибору казки для її хореографічного втілення. Розвиває вміння колективно працювати над розробкою сценарного плану, над доббором музичного та лексичного матеріалу стосовно характеристик казкових образів.

Тема 31. Постановка хореографічної казки (колективний проект) розвиває навички колективної праці над постановкою хореографічної казки, формує вміння пошуку художньо-сценічного оформлення казки; удосконалює виконавську та акторську майстерність студентів; виховує почуття поваги до інших, вміння працювати в колективі, досягати позитивних результатів та задоволення від сумісної праці.

Тема 32. Публічна презентація хореографічної казки дитячій аудиторії вчить працювати над художньо-сценічним оформленням казки, доббором костюмів та гриму до казкових образів. Розвиває навички акторської майстерності, вміння працювати перед глядацькою аудиторією, доносити до дітей зміст казки, характерні особливості її героїв. Вчить аналізувати виступ, визначати емоційний відгук дітей на представлену колективну балетмейстерську працю, визначати позитивні та негативні аспекти.

Тема 33. Композиція вокально-хореографічних та літературно-хореографічних творів розширює уявлення студентів про жанрову та тематичну різноманітність вокально-хореографічних творів, знайомить з особливостями їх композиційної побудови (на основі змісту пісні та підтанцювки до вокального номеру); вчить творчо підходити до вибору теми вокально-хореографічного твору та визначення музично-хореографічної форми для його втілення; закріплює та удосконалює навички роботи над розробкою композиційного плану та добору лексичного матеріалу.

Тема 34-35. Постановка вокально (літературно)-хореографічної композиції закріплює знання студентів про особливості репетиційного періоду, розвиває навички роботи з виконавцями та власну хореографічну (виконавську та акторську) майстерність.

Тема 36. Презентація тем для перформативних вокально (літературно)-хореографічних форм розвиває навички пошуку та представлення цікавих ідей для створення перформансу, вміння вести діалог, доводити власну думку, аргументувати актуальність обраної теми тощо.

Тема 37. Створення перформативної форми (колективна робота) розвиває вміння створювати перформанс, приймати на себе роль перформера або підпорядковуватися діям інших стосовно визначеного творчого завдання; формує імпровізаційні навички, вміння пошуку

пластичних характеристик того чи іншого образу; виховую відповідальність за результат створення сумісного творчого проекту.

Тема 38. Презентація (словесна і практична) індивідуальних робіт та колективного проекту вчить студентів публічно представляти власну творчу роботу та колективний творчий проект, формує вербальні навички презентації актуальності обраної теми, вміння гідно представити кінцевий результат, мотивувати виконавців на успішний показ тощо. Вчить аналізувати результати показу та приймати рішення щодо удосконалення балетмейстерських навичок.

Тема 39. Хореографічні твори з розгорнутою драматургією знайомить студентів з особливостями роботи балетмейстера над створенням творів з розгорнутою драматургією на прикладі хореографічних зразків, дає уявлення про жанрову та лексичну різноманітність хореографічних постановок з розгорнутою драматургією, основні принципи їх побудови, етапи постановочної роботи, вимоги до вибору тем, особливості добору музичного матеріалу, методи роботи з виконавцями. Розвиває навички аналізу хореографічних зразків стосовно їх ідейно-тематичного діапазону, видової та жанрової стилістики, драматургічної та лексичної та музичної основи музичної основи, особливостей розкриття хореографічних образів, сценографії.

Тема 40. Теоретичне обґрунтування вибору теми хореографічної постановки з розгорнутою драматургією розвиває навички творчого підходу до визначення та обґрунтування вибору теми та ідеї хореографічної композиції з розгорнутою драматургією; визначення видової стилістики, форми та жанру; формує вміння розробляти варіанти розвитку змістовних ліній прогнозованої композиції; обґрунтовувати актуальність обраної теми, визначати нестандартні методи балетмейстерського рішення.

Прослуховування музичного матеріалу підготовленого студентами, його аналіз стосовно обраної теми постановки. Розробка музичної партитури. Створення робочої версії фонограми до майбутньої постановки. Письмовий аналіз музичних фрагментів до власної постановки.

Тема 41. Розробка композиційного плану постановки формує навички розробки композиційного плану постановки з розгорнутою драматургією: визначення драматургії, розподіл музичного матеріалу, хореографічного тексту, малюнків, ракурсів; доцільність використання прологу та епілогу. Удосконалює навички добору лексичного матеріалу відповідно ідейно-тематичній та музичній основі танцю, можливостям виконавців тощо.

Тема 42-44. Постановка хореографічного твору з розгорнутою драматургією (робота з виконавцями) розвиває навички роботи з виконавцями в різні періоди постановочної роботи: ознайомчий (ознайомлення виконавців з темою, ідеєю, сюжетною основою майбутньої постановки; розподіл ролей, надання характеристики хореографічним образам, вивчення хореографічного тексту (пози, танцювальні рухи, танцювальні комбінації, підтримки, перебудови), постановочно-репетиційний (постановка хореографічної композиції).

Тема 45. Відпрацювання технічної та акторської майстерності виконавців розвиває навички роботи студента як педагога-репетитора над удосконаленням техніки виконання та акторської майстерності виконавців; формує індивідуальний підхід щодо досягнення результативності роботи (вироблення чіткості і злагодженості у виконанні малюнків, композиційних перебудов, взаємодії між виконавцями з метою посилення емоційного впливу на глядача тощо).

Тема 46. Художнє оформлення хореографічного твору з розгорнутою драматургією формує вміння розробляти та обґрунтовувати сценографію та світлову партитури створеної постановки відповідно до її творчого задуму, драматургії, музичного та лексичного матеріалу; презентувати ескізи костюмів, зачісок, макіяжу, аксесуарів і реквізиту, як засобів характеристики хореографічних образів і посилення видовищності композиції.

Тема 47. Оформлення постановочного плану розвиває навички фіксації створеної хореографічної композиції з розгорнутою драматургією стосовно затверджених вимог: (актуальність тематики та її відповідність сучасним вимогам мистецтва та культури; обґрунтування вибраної теми, визначення ідеї, конфлікту, надзавдання, видової стилістики, форми та жанру хореографічного твору; архітектонічна побудова постановки; літературний опис змісту постановки та характеристики хореографічних образів; аналіз музичної основи номеру; літературно-графічний запис постановки та опис хореографічного тексту; сценографія; практична цінність виконаної роботи). Формулювання висновків.

Тема 48. Презентація (словесна і практична) створеного хореографічного твору з розгорнутою драматургією вчить студентів публічно представляти створену творчу роботу, формує вербальні навички презентації актуальності обраної теми, вміння гідно представити кінцевий результат, мотивувати виконавців на успішний показ тощо. Вчить аналізувати результати показу та приймати рішення щодо удосконалення результату наступного показу.

3. Рекомендована література

Базова

1. Колногузенко Б.М. Хореографічна композиція: метод. посіб. з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків: ХДАК, 2018. 208с.
2. Nikitin V.Y. Artistry of choreographer in contemporary dance: Textbook/ Saint-Petersburg: Publishing house «Lan»; publishing house «THE PLANET OF MUSIC», 2018. 520p.
3. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії : навчально-метод. посіб. для вищих навчальних закладів культури і мистецтв України. К. : ДАКККиМ, 2006. 184 с.
4. Мартиненко О.В. Хороводи: навчально-метод посіб. з дисципліни «Мистецтво балетмейстера». Бердянськ : Видавництво О. Ткачук, 2013. 115с.
5. Мартиненко О.В. Методичні рекомендації до оформлення постановочних планів з дисципліни «Мистецтво балетмейстера». Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2013. 45 с.

Допоміжна

1. Литвиненко В. А. Зразки народної хореографії : підручник. 2-е вид. К. : Альтерпрес, 2008. 468 с.
2. Голдрич О. С. Хореографія: посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. 2-е вид., доп. Львів: Сполом, 2006. 172 с.
3. Кривохижа А. М. Гармонія танцю: навчально-метод. посіб. з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень пед. університетів. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. 100 с.
4. Василенко К. Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю. К. : Мистецтво, 1996. 496 с.
5. Гуменюк А. І. Народне хореографічне мистецтво України. Київ: Видавництво Академії Наук Української РСР, 1963. 235 с.
6. Есаулов И. Г. Хореодраматургия (Искусство балетмейстера). – Ижевск : Изд. дом. «Удмуртский ун-т», 2000. 319 с.
7. Захава Б. Е. Мастерство актера и режиссера. М. : Просвещение, 1973. 225 с.
8. Захаржевская Н. П. Костюм для сцены. М. : Сов. Россия, 1974. 112 с.
9. Захаров Р. В. Записки балетмейстера. М. : Искусство, 1976. 352 с.
10. Захаров Р. Слово о танце. М. : Молодая гвардия, 1979. 160 с.

11. Захаров Р. Сочинение танца: страницы педагогического опыта. М. : Искусство, 1989. 237 с.
12. Колногузенко Б.М. Хореографічна сюїта: методичні матеріали з курсу «Мистецтво балетмейстера». Х.: ХДАК, 2007. 106 с.
13. Мерцалова М. Н. Костюм разных времен и народов. М. : АО «Академия моды», 1993. 544 с.
14. Нагайцева Л. Композиция танца. Краснодар : КГИК, 1991. 81 с.
15. Пасютинская В. М. Волшебный мир танца. М. : Просвещение, 1985. 223 с.
16. Серебрякова Л.А. 140 балетных либретто. Челябинск: Урал Л.Т.Д., 2001. 120 с.
17. Смирнов И. В. Искусство балетмейстера: учеб. пособ. для культ.-просвет. фак. вузов культуры и искусств. М.: Просвещение, 1986. 190 с.
18. Смирнов И. Работа балетмейстеров над хореографическим произведением. М.: М-во культуры РСФСР, 1979. 158 с.
19. Советские балеты. Краткое содержание / Сост. А.М. Гольцман. М. : Сов. композитор, 1985.
20. Чміль В. А. Танці Запорізького краю в обробці З. Сизоненка. Мелітополь: ООО «Видавничий будинок ММД», 2005.
21. Энтелис Л. 100 балетных. М-Л. : Музыка, 1966. 303 с.
22. Яницкая М. Д. Методика собирания и записи танцевального фольклора. М. : ВНИМЦ нар. творчества и культпросветработы, 1981.

4. Методи навчання аналітичні, лабораторні, спостереження, частково-пошукові, дослідницькі, пояснювально-демонстраційні, групові тренінги, ділові ігри, індивідуальні творчі завдання.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: заліки, екзамени (публічна презентація індивідуальних та колективних творчих проектів)

6. Система оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно)

			з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни